

Toespraak Bart Somers jaarlijkse bedevaart Kazerne Dossin

Zondag, 10/09/2017, Mechelen

Excellenties,

Dames en heren,

Als burgemeester van Mechelen heet ik u allen van harte welkom op deze jaarlijkse herdenkingsbedevaart aan kazerne Dossin.

Deze plek staat symbool voor de gruwel van de holocaust, de genadeloze vervolging en vernietiging van Joden en Zigeuners door de nazi's. Dossin als het voorgeborchte van de hel van Auschwitz. Hier werden onschuldigen bijeengedreven, opgesloten, mishandeld, van hun waardigheid beroofd, vernederd, ontmenselijkt.

Deze plek is confronterend. En niet alleen omwille van de gruwel die zich hier 75 jaar geleden heeft afgespeeld. Ook haar actualiteitswaarde ontredderd. Dossin is niet alleen een "lieu de memoire", maar een plek die waarschuwt en ons een spiegel voorhoudt.

Dossin confronteert ons immers met de kracht van de haat. Hoe mensen meegesleurd kunnen worden op het pad van polarisatie, van een steeds radicaler wij-zij denken. Hoe angst kan worden opgepookt tot afkeer, verschillen uitvergroot tot tegenstellingen. Hoe snel we bereid zijn onze rechtstaat, onze mensenrechten, ons humanisme los te laten in ruil voor vage beloften en een valse gevoelens van veiligheid. Hoe graag we ons eigen verantwoordelijkheid uitgommen, we diegene geloven die zondebokken aanwijzen. En - misschien wel het meest confronterend - hoe gemakkelijk we weggijken, ons verschuilen achter vermeende onmacht, onze handen in onschuld wassen.

Nee, Dossin is geen vrijblijvende plek. Geen jaarlijkse verplicht nummer. Geen bijeenkomst met louter historische waarde. Wie de jaarlijkse bedevaart tot dat herleidt betoont geen respect. Hier kan men de vraag niet ontwijken: wat doe ik vandaag ? Waar sta ik ?

Want ook vandaag leven we terug in een tijdperk van terreur. Met aanslagen en extreem geweld. Mensen die niet denken, niet geloven zoals IS zegt, hebben geen rechten. Zelfs niet het recht op leven. Opnieuw een totalitair denken, waarbij ze de islam perverteren. Maar er is niet alleen dat terrorisme. Zo worden we nog altijd geconfronteerd met de schande van het antisemitisme. De pest van de Jodenhaat die maar blijft voortwoekeren. En in sociale media duikt op een verontrustende schaal het meest rauwe racisme op. Discriminatie en vooroordelen worden te vaak vergoelikt in plaats van consequent verworpen en bestreden.

Dossin ligt niet ergens afgelegen, maar in het hart van de stad. Omringt door woonstraten. Dat was 75 jaar geleden ook al zo. De ogen sluiten, wegstaren: was dat wel mogelijk ? Vandaag maakt televisie en sociale media de confrontatie met de realiteit alleen maar groter, tot in de huiskamer. Onze morele verantwoordelijkheid is alleen maar scherper geworden.

Dames en heren,

Dossin maakt ons stil. Dossin doet pijn. Na 75 jaar blijft het een open wonde. We treuren om de doden. We willen hen niet vergeten. Maar Dossin vraagt meer dan onze tranen, ons verdriet. Het vraagt engagement. De vaste wil om de rechtstaat en mensenrechten te verdedigen. De kracht om in elke mens onze naaste, onze broeder te zien. En vastberadenheid om nooit te plooien voor haat, onrecht en onverdraagzaamheid. Alleen zo bewijzen we eer aan hen die we niet kunnen terugbrengen.